

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม
อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู*

PUBLIC PARTICIPATION IN THE DEVELOPMENT OF NA NONG THUM
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, NAKLANG DISTRICT,
NONG BUA LAMPHU PROVINCE

อัฐนิยา พุทธจันทร์¹ และ พิชัยรัฐ หมั่นด้วง²

Adtaniya Puttajan ¹, and Pichairat Muenduang ²

¹⁻²วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

¹⁻²Pitchayabundit College, Thailand.

Corresponding Author's Email: adtaniya.jeab@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม จำนวน 381 คน ด้วยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าที และใช้สถิติเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม แตกต่างกันอย่างมี

* Received 31 January 2025; Revised 18 February 2025; Accepted 20 February 2025

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม ได้แก่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน, เทศบาลตำบล

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the public participation in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality, 2) compare the public participation in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality classified by gender, age, education level, and occupation, and 3) propose guidelines for developing public participation in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality. The sample group used in this research was 381 people aged 18 years and over living in Na Nong Thum Subdistrict Municipality using Yamane's formula. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for analysis were number, percentage, mean, standard deviation, and data analysis. Hypothesis testing was done using t-test and f-test.

The research results found that

1. Public participation in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality, Naklang District, Nong Bua Lamphu Province, was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was participation in decision-making, followed by participation in evaluation, and the aspect with the lowest average value was participation in receiving benefits.

2. Comparing public participation in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality classified by gender, age, education level, and occupation, it was found that overall, people with different levels of education participated in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality. There is a statistically significant difference at the .05 level. People with different genders, ages, and occupations have no difference in their participation in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality. 3. Guidelines for developing public participation in the development of Na Nong Thum Subdistrict Municipality include supporting public

participation in political decision-making, economic and social development planning, and the provision of public services.

3. Suggestions, guidelines for developing public participation in the development of Nong Bua Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Nong Bua Lamphu Province, include: 1) Nong Bua Subdistrict Administrative Organization should organize meetings or open forums for public participation in various aspects regularly every month.

Keywords : Participation, community development, subdistrict municipality

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพุทธศักราช 2550 มาตรา 78 (3) กล่าวว่า รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นของตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศในท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น นั้นรัฐจึงได้เพิ่มบทบาทอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการ แทนเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและทั่วถึง แต่เงื่อนไขที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานกระจายอำนาจดังกล่าวประสบผลสำเร็จคือการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะเข้ามาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการกิจและร่วมตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างโปร่งใสเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยมีคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ทำหน้าที่กำหนดอำนาจและหน้าที่การจัดสรรภาษีอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้กับท้องถิ่นเป็นสำคัญ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550)

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดหมายในการพัฒนาการกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด องค์กรบริหารส่วนตำบลนาอาน ได้พัฒนาท้องถิ่น ทั้งโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป เช่น การก่อสร้าง และซ่อมแซม ถนน สะพาน และแหล่งน้ำต่าง ๆ ทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การ

สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ ให้แก่ราษฎร โดยการเน้นการบริการให้เกิดความพอใจแก่ราษฎรอย่างสูงสุด (เลิศชาย หอมหวล, 2564)

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จากรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ 2566 พบข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ทั้งก่อนการดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ และเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ โดยหาแนวทาง วิธีการให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนของการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ และตรวจสอบการดำเนินโครงการให้มากขึ้น รวมถึงประชาชนโดยทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการในด้านต่าง ๆ (เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาทำงานอยู่ในเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่าง ๆ เพราะหากสามารถสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านได้นั้น ก็จะมีการพัฒนาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านที่ดีขึ้น และเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ ใช้เป็นข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู 15 หมู่บ้าน จำนวน 8,212 คน (เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน Taro Yamane (1973 : 125) (อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด 2538 : 40) และการกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน และเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

2.1 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ โดยสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยเป็นแบบปลายปิด (Close ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

2.2 ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม จะมีคำตอบให้เลือกโดยใช้มาตรฐานวัดแบบ 5 ระดับ

2.3 ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยเป็นแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างและการตรวจตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จากนั้น มากำหนดกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู และตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) และให้ข้อเสนอแนะ

4. การทดลองใช้เครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลกุดดินจี่ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนซึ่งเป็นตำบลใกล้เคียง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) แบบ Cronbach's alpha ซึ่งต้องได้ค่าความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.75

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ถึงผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู 15 หมู่บ้าน

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งชี้แจงเกี่ยวกับการวิจัยประโยชน์ต่างๆ ประชาชนตอบแบบสอบถามแล้วเก็บรวบรวมกลับคืนมาในวันเดียวกัน

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมานทดสอบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระ 2 กลุ่ม สำหรับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป สำหรับการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะทำการทดสอบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.18	0.57	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.13	0.45	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.08	0.60	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.17	0.50	มาก
รวม	4.14	0.36	มาก

1. จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D = 0.36) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.18$, S.D = 0.57) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} =$

4.17, S.D = 0.50) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.08, S.D = 0.60) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D = 0.57) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.34, S.D = 0.81) รองลงมา คือ ข้อ 3. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.28, S.D = 0.64) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5. ท่านมีส่วนร่วมในการแสวงหางบประมาณในการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.01, S.D = 0.79)

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13, S.D = 0.45) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 10. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มจิตอาสาพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.24, S.D = 0.69) รองลงมา คือ ข้อ 9. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.20, S.D = 0.70) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 6. ท่านมีส่วนร่วมออกแรงในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.04, S.D = 0.77)

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08, S.D = 0.60) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 11. ท่านมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการ พัฒนาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.24, S.D = 0.71) รองลงมา คือ ข้อ 15. ท่านได้รับผลประโยชน์จากสวัสดิการในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.23, S.D = 0.84) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 14. ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 3.93, S.D = 0.99)

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D = 0.50) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 17. ท่านมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.39, S.D = 0.80) รองลงมา คือ ข้อ 19. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ($\bar{X}$ = 4.16, S.D = 0.82) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 16. ท่านมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ การทำงานของผู้รับจ้าง ภายนอกที่มาทำงานพัฒนาในชุมชน ($\bar{X}$ = 4.05, S.D = 0.97)

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภูไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ 1) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู 2) กระตุ้นให้ประชาชนสนใจและเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ เพื่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวกกับ กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม 3) สนับสนุนความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือผู้ด้อยโอกาสในสังคม รวมถึงการสนับสนุนทางการศึกษาและสุขภาพ และ 4) ส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานต่าง ๆ อีกทั้งยังได้เข้ามาตรวจสอบ กำกับดูแลการบริหารงานได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ทางเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ให้สำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและประชาชน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น มีการสร้างช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน เช่น การประชุมชุมชน การจัดประชุมชี้แจง หรือการจัดกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีโอกาสดูแลความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาที่ชุมชนต้องการให้แก้ไข รวมทั้งประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลที่สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาและการวางแผนร่วมกันระหว่างประชาชนกับหน่วยงานเทศบาล อีกทั้งเทศบาลมีการจัดกิจกรรมอบรมหรือการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาชุมชนของตนเอง จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชานนท์ ลือนาม และบุญเหลือ บุปผามาลา (2567) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของฟางสวย แก้วเกิดเคน และบุญเหลือ บุปผามาลา (2567) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

พัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลหนองเม็ก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลหนองเม็ก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ประชาชนมีความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาชุมชน และเข้าใจว่าการมีส่วนร่วมของตนเองมีผลต่อการพัฒนาสังคมโดยรวมจึงทำให้ผลการมีส่วนร่วมออกมาในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา รุ่งโยธิน (2561) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติการ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันของประชาชนส่งผลต่อมุมมองที่ต่างกันออกไปในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้มในด้านต่าง ๆ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่สูงจะมีมุมมองต่อการทำงานของเทศบาลตำบลนาหนองหุ้มที่แตกต่างออกไปซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฟางสวย แก้วเกิดเคน และบุญเหลือ บุปผามาลา (2567) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลหนองเม็ก อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองเม็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะคนรุ่นใหม่หรือผู้มีการศึกษาสูงมักมีความตระหนักรู้และความสนใจในเรื่องการพัฒนาชุมชนมากกว่า นอกจากนี้ผู้ที่มีการศึกษาสูงอาจมีความรู้และทักษะในการเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรที่ทำให้พวกเขาสามารถมีส่วนร่วมได้มากกว่า ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภูไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของโสภา แสงนิล และพิชัยรัฐ หมีนดัวง (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม

ของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลโดยภาพรวมพบว่า เพศและตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ นงนุช คำแหล้ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลป่าไม้งาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลป่าไม้งาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ดังนั้นทางเทศบาลตำบลนาหนองทุ่มควรมีการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ กระตุ้นให้ประชาชน มีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของการพัฒนาในชุมชน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน กับเทศบาลตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

2. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเปิดช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน การใช้งบประมาณ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาล

3. จัดตั้งกลุ่มตัวแทนจากชุมชน เช่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นหรือกลุ่มตัวแทนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดูแลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ โดยมีการแบ่งหน้าที่ให้ชัดเจน

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา และการรับผลประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชน รวมถึงสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม ให้สามารถตอบสนองความต้องการและพัฒนาชุมชนให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหนองหุ้มอำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้คำตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่การศึกษาเชิงปริมาณไม่สามารถทำได้

2. ควรดำเนินการจัดทำวิจัยศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในด้านอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกับหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม.(2567). รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น.

เทศบาลตำบลนาหนองหุ้ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู.

บุญชม ศรีสะอาด. (2538). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ฟางสวย แก้วเกิดเคน และบุญเหลือ บุปผามาลา. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลหนองเม็ก อำเภอนากลาง จังหวัดอุดรธานี. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต.

นงนุช คำแหล้. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลป่าไม้งาม อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์, 4(2), 132-143.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เรียกใช้เมื่อ วันที่ 19 ตุลาคม 2567 จาก <https://library.parliament.go.th/th/raththrrmnuyaeingrachxanacakri thy>

รัชชานนท์ ลือนาม และบุญเหลือ บุปผามาลา. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนิติต.

เลิศชาย หอมหวล. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอาน อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนิติต

วนิดา รุ่งโยธิน. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

โสภา แสงนิล และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง. (2564). การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลหนองบัวลำภู อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนิติต.

Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper. & Row.